

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

март 2013 година

Скопје, мај 2013 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

март 2013 година

- Во март 2013 година индустриското производство забележа раст од 4,2% во споредба со март 2012 година, а во однос на февруари 2013 година раст од 23,7%;
- Стапката на инфлација на годишна основа изнесува 3,1%, а на месечна основа 0,1%. Просечната стапка на инфлацијата во првите три месеци од 2013 година изнесува 3,5%;
- Годишен пад на физичкиот обем на извозот во периодот јануари - март 2013 година од 19,9%, со вредносен раст од 0,3% и пад на увезените количини стоки од 10,6%, со вредносен пад од 2,5%, што резултираше со намалување на трговскиот дефицит за 7,0% во однос на истиот период од 2012 година;
- Помало остварување на вкупните приходи во Буџетот за 5,9% и зголемување на вкупните расходи за 13,8% во првите три месеци од 2013 година во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 11.421 милиони денари (2,3% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 10.763 милиони денари (2,2% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 4,3% на годишна основа и раст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 4,6% ;

1. Реален сектор

Индустриско производство

Во март 2013 година индустриското производство забележа раст од 4,2% во споредба со март 2012 година. Анализирани по сектори, Рударство и вадење камен забележа раст од 8,2%, како резултат на растот во гранките Вадење руди на метал од 12,6% и Вадење јаглен и лигнит од 10,3%. Секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 0,9% додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа раст од 20,6%.

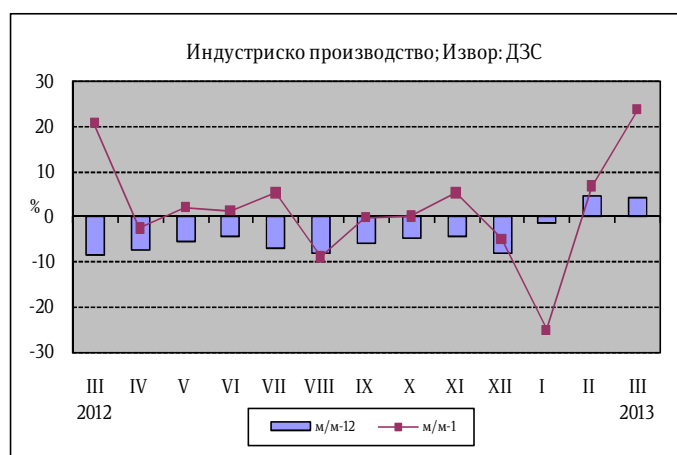
	м/м-12	м/м-1	I-III 2013 I-III 2012
Вкупно	4,2	23,7	2,7
Рударство и вадење камен	8,2	21,1	14,0
Преработувачка индустрија	0,9	27,4	0,4
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	20,6	9,9	4,9

Извор: ДЗС

Во рамките на Преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 8 од 23 гранки кои сочинуваат 37,2% од индустриското производство, при што раст е забележан кај Производството на облека (20,5%) и Производството на прехранбени производи (1,5%), како носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Висок раст е остварен и кај: Производство на тутунски производи 80,6%, Производство на текстил 64,5%, Поправка и инсталирање машини и опрема 53,6%, Производство на машини и уреди, неспомнати на друго место 52,5% и Производство на мебел 46,4%.

Најголем позитивен придонес во годишната промена на индустриското производство во март 2013 година има гранката Производство на тутунски производи (3,6 п.п.), а најголем негативен придонес има Производството на метали (-2,1 п.п.).

Индустриското производство во март 2013 година во однос на февруари 2013 година забележа раст од 23,7%. Секторската анализа укажува дека раст е забележан кај сите сектори и тоа: Преработувачка индустрија од 27,4%, Рударство и вадење камен од 21,1% и Снабдување со електрична енергија, гас пареа и климатизација од 9,9%. Од гранките со поголемо учество во

структурата на индустриското производство висок раст е забележан кај: Производство на тутунски производи 230,6%, Производство на други неметални производи 81,0%, Производство на машини и уреди, неспомнати на друго место 60,7%, Производство на пијалаци 51,1%, Производство на прехранбени производи 15,0%, Производство на основни фармацевтски

производи и препарати 9,4%, Производство на облека 7,5% и Производство на метали 3,4%.

На кумулативна основа, индустриското производство во периодот јануари – март 2013 година во однос на истиот период од 2012 година регистрира раст од 2,7%. Секторот Рударство и вадење камен забележа раст од 14,0%, секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 0,4%, додека секторот Снабдувањето со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа раст од 4,9%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во март 2013 година во однос на март 2012 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Капитални производи 36,1%, Трајни производи за широка потрошувачка 26,9%, Енергија 16,2% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 13,6%. Пад на производството е регистриран кај групата: Интермедијарни производи, освен енергија 18,5%.

На месечно ниво, податоците за индустриското производство по наменски групи во март 2013 година покажуваат зголемување на производството кај сите групи и тоа: Капитални производи за 39,0%, Нетрајни производи за широка потрошувачка за 32,3%, Интермедијарни производи, освен енергија за 18,2%, Енергија за 11,6% и Трајни производи за широка потрошувачка за 9,2%.

На кумулативна основа, во периодот јануари - март 2013 година во однос на истиот период од минатата година раст е забележан кај групите: Капитални производи од 10,8%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 10,0%, Трајни производи за широка потрошувачка од 8,9% и Енергија од 3,8%. Пад е забележан во групата Интермедијарни производи освен енергија од 8,6%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во март 2013 година е понеповолна во однос на претходниот месец, како и во однос на март 2012 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е понеповолна во однос на претходниот месец и во однос на март 2012 година. Оценката за обемот на производството во изминатите три месеци е понеповолна во однос на февруари 2013 година. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се исто така понеповолни во однос на претходниот месец и во однос на март 2012 година.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во март 2013 година за наредните три месеци се понеповолни во однос на минатиот месец како и во однос на март 2012 година.

Просечното искористување на капацитетите во март 2013 година изнесува 59,9%, што претставува намалување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 60,3%. Споредено со март 2012 година, искористеноста на капацитетите е на исто ниво.

Во март 2013 година залихите на суровини и репроматеријали, како и тековните набавки на суровини и репроматеријали се под и околу нормалата. Залихите на готови производи се намлени во споредба со претходниот месец. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, се очекува намалување на просечните набавни цени на инпутите, како и на продажните цени на готовите производи.

Најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во март 2013 година имаат следните фактори: недоволната странска побарувачка со 27,6%, недоволната домашна побарувачка со 19,2%, недостигот на квалификувана работна сила со 10,0%, финансиските проблеми со 10,0%, неизвесното економско окружување со 8,9%, конкурентниот увоз со 8,7% и недостигот на суровини со 3,5%.

Како ограничувачки фактори во март 2013 година во однос на февруари 2013 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле: недоволната домашна побарувачка, финансиските проблеми, недостигот на квалификувана работна сила и неизвесното економско окружување, додека поголем број од деловните субјекти ги посочиле: недоволната странска побарувачка и конкурентниот увоз.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во март 2013 година во однос на март 2012 година забележа зголемување од 1,7%.

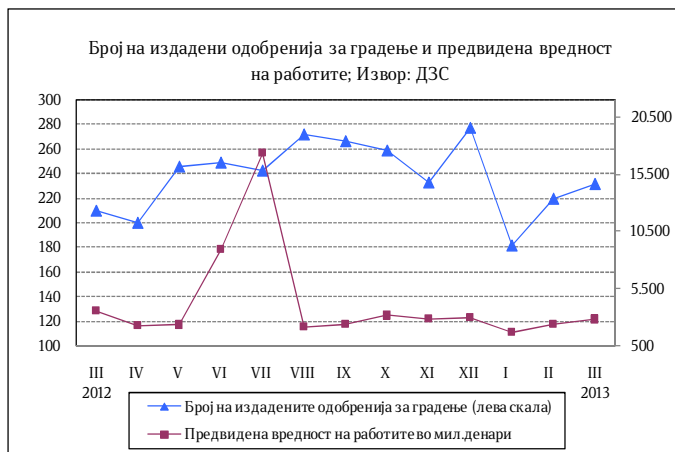
Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници во секторите: Рударство и вадење камен за 7,7%, Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација за 1,6% и Преработувачка индустрија за 1,1%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во март 2013 година во однос на март 2012 година покажуваат дека зголемување на бројот на работници има кај групите: Енергија за 7,6%, Нетрајни производи за широка потрошувачка за 2,2% и Трајни производи за широка потрошувачка за 1,4%, додека намалување има кај групите: Капитални производи за 5,3% и Интермедијарни производи, освен енергија за 0,6%.

Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите

Во март 2013 година беа издадени 231 одобрение за градба, што претставува зголемување од 10,0% во однос на истиот месец од 2012 година. Вкупниот број на издадени одобренија за градење во однос на февруари 2013 година, кога беа издадени 219 одобренија, се зголеми за 5,5%.

Предвидената вредност на објектите, според издадените одобренија за градење во март, изнесува 2.762 милиони денари, што е помалку за 22,6% во однос на март 2012 година, додека во однос на февруари 2013 година вредноста на објектите бележи зголемување за 15,3%.

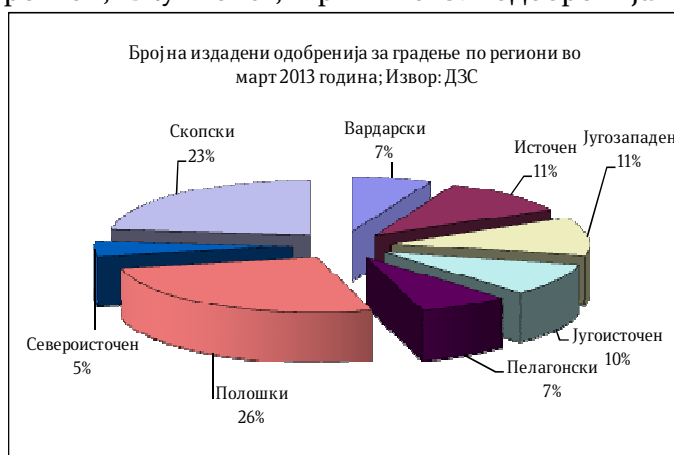

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобренија за градење, 180 (или 77,9%) се наменети за објекти од високоградба, 14 (или 6,1%) за објекти од нискоградба и 37 (или 16,0%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 231 објект за кои се издадени одобренија за градба, на 182 (или 78,8%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 49 објекти (или 21,2%) инвеститори се деловни субјекти.

Во март 2013 година е предвидена изградба на 589 станови, со вкупна корисна површина од 45.007 м². Бројот на предвидени станови за изградба е зголемен за 15,0% во однос на истиот месец од 2012 година, а во однос на февруари 2013 година е зголемен за 0,3%.

Анализирано по региони, во март 2013 година најмногу одобренија за градба се издадени во Полошкиот регион, вкупно 61, при што 59 одобренија се издадени за инвеститори - физички лица и 2 одобренија за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Североисточниот регион - 11, сите за инвеститори - физички лица. Во периодот јануари-март 2013 година, најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно

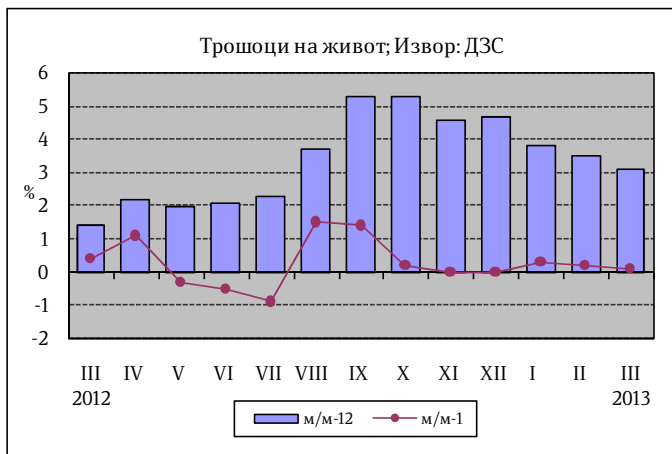

160, од кои 124 се за инвеститори - физички лица, а 36 одобренија се за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Вардарскиот регион, вкупно 35, од кои 22 се за инвеститори - физички лица, а 13 се издадени за инвеститори - деловни субјекти.

Инфлација

Годишната стапка на инфлација, измерена според Индексот на трошоци на живот, во март 2013 година изнесува 3,1%, со што продолжи надолниот тренд набљудуван во претходните два месеци. Просечната стапка на инфлација во првите три месеци од 2013 година изнесува 3,5%.

На годишна основа, во март растот на цените е највисок во категоријата Облека и обувки од 9,6%, следен од категоријата Хигиена и здравје каде е забележан раст на цените од 5,1%. Раст на цените е забележан и кај категориите Домување 3,8%, Исхрана 3,2%, Тутун и пијалаци 1,6%, Култура и разонода 1,5% и Административни и финансиски услуги 0,4%. Пад на цените е забележан кај категоријата Сообраќајни средства и услуги од 1,8%.

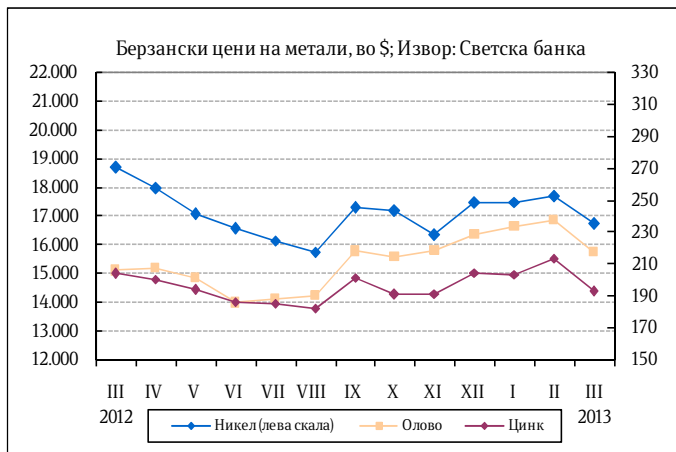
Стапката на инфлација во март споредено со претходниот месец изнесува 0,1%. Највисок раст на цените е забележан кај категоријата Хигиена и здравје од 0,6%, што се должи на повисоките цени за лекови за 3,7%. Растот на цените за авионски превоз на патници од 2,8% и нафтени деривати од 1,9% резултираше со раст на цената во категоријата Сообраќајни средства и услуги од 0,5%. Во категориите Ресторани и хотели и Исхрана е забележан раст на цените од 0,3%, а во категоријата Култура и разонода растот изнесува 0,1%. Цените останаа непроменети кај категориите Тутун и пијалаци и Административни и финансиски услуги. Пад на цените е забележан кај категоријата Домување од 0,8%, како резултат на намалената цена за централното греење за домаќинствата за 13,8%. Пониски цени се забележани и кај категоријата Облека и обувки од 0,7%.

Цените на мало во март 2013 година во однос на март 2012 година се повисоки за 1%. Споредено со претходниот месец, цените на мало се пониски за 0,1%. Просечниот раст на цените на мало во првите три месеци од 2013 година изнесува 1,7%.

Берзански цени

Во март 2013 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа пад од 6,3% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 109,2 долари за барел. Споредено со март 2012 година, цената на нафтата е пониска за 12,6%. Цената на природниот гас во март се зголеми за 1,8% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во март се тргуваше со просечна цена од 16.725 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 5,5%. Споредено со март 2012 година, цената на никелот е пониска за 10,4%. Имено, во март се забележува месечно намалување на цените на сите метали и железните руда. Во рамките на основните метали, највисок месечен пад на цената забележа цинкот од 9,5%. Цената на оловото е пониска за 8,3%, на алуминиумот за 7%, на бакарот за 5,2% и на калајот за 3,8%. Цената на железната руда во март регистрираше месечен пад од 9,6%. Во рамките на благородните метали, месечниот пад на цената на платината во март изнесуваше 5,5%, на среброто 5,1% и на златото 2,1%.

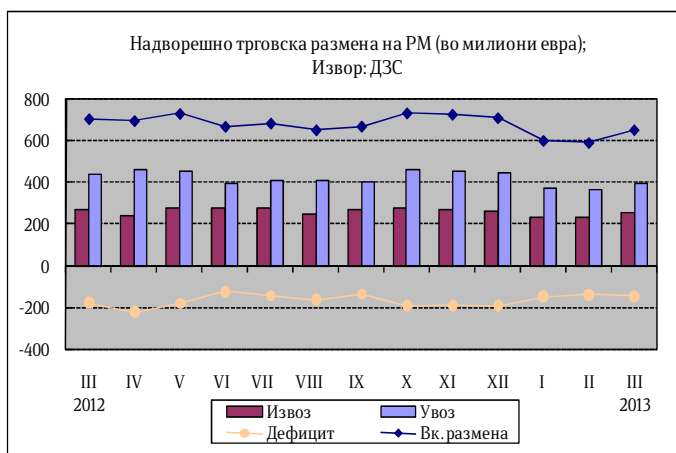
Цената на житото на светските берзи продолжува да се намалува, и во март е забележан месечен пад од речиси 3%.

2. Надворешно-трговска размена

Вкупната надворешно-трговска размена во првите три месеци во 2013 година бележи контракција од 1,4% во однос на истиот период од 2012 година.

Извоз

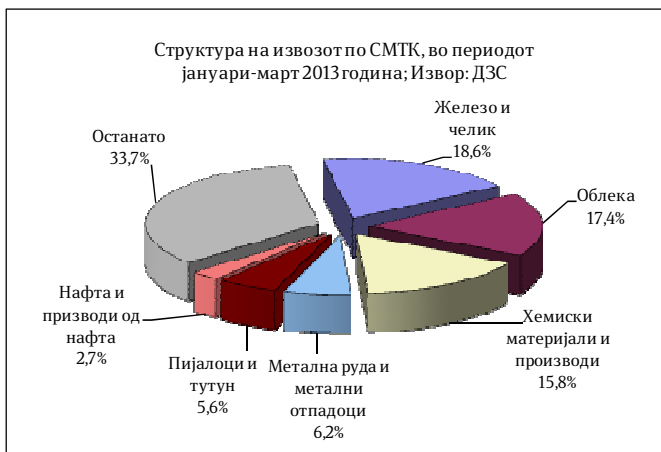
Во периодот јануари - март 2013 година физичкиот обем на извозот бележи пад од 19,9% во однос на истиот период од 2012 година, а вредноста на извезените стоки изнесува 718,3 милиони евра и бележи раст од 0,3% (2,5 милиони евра) во однос на периодот јануари - март 2012 година.

Анализирано на месечно ниво, во март 2013 година извозот бележи зголемување од 11,7% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на извозот во март 2013 година бележи месечен раст од 0,7%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (11,0 п.п.) врз извозот во овој месец.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари - март 2013 година се: железо и челик со 18,6%, облека 17,4%, хемиски материји и производи 15,8%, пијалаци и тутун 5,6%, метална руда и отпадоци од метал 6,2% и нафта и производи од нафта 2,7%. Овие шест групи производи сочинуваат 66,3% од вкупниот извоз на државата.

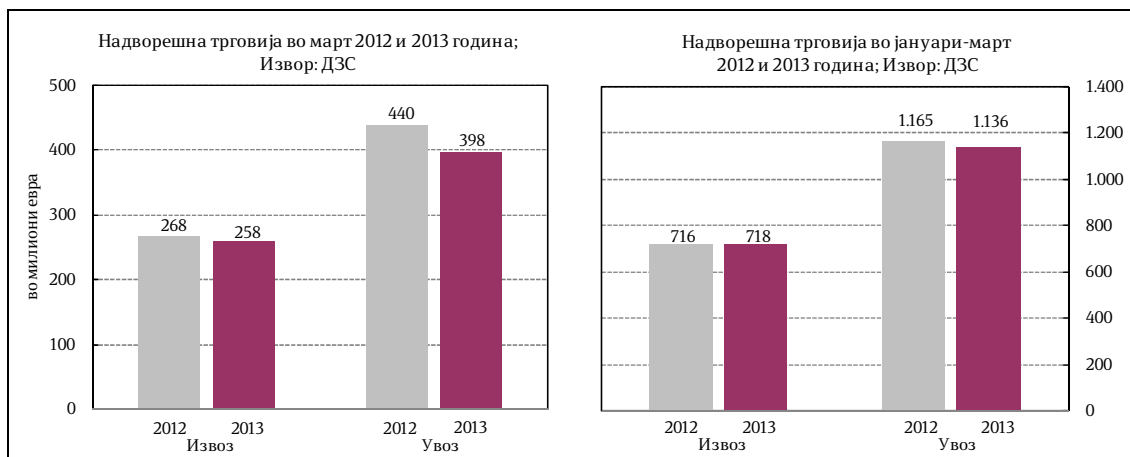
Во првите три месеци од 2013 година, гледано по економска намена најголемо учество во извозот имаат: стоките за индустриски набавки (51,9%), потоа следуваат стоките за широка потрошувачка (24,1%), производите за инвестиции без транспортна опрема (9,8%), храна и пијалаци (9,6%), горива и мазива (2,9%) и транспортна опрема (1,6%).

Извоз на железо и челик *)				
	I-III 2012	I-III 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	162,4	135,4	-27,0	-16,6
Мил. ЕУР	156,4	133,9	-22,5	-14,4
Мил.\$	205,4	176,7	-28,7	-14,0

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-III 2012	I-III 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	105,8	160,0	54,1	51,1
Мил. ЕУР	54,9	75,8	20,9	38,1
Мил.\$	72,0	100,2	28,2	39,1

*)Претходни податоци

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја; фероникел; машини и апарати за филтрирање или пречистување други гасови со каталитичка постапка; машки кошули од памук; табли, плочи, пултови, маси, ормани и друго; тутун; руди на бакар и концентрати; руди на олово и концентрати; плоснато валани производи од железо или нелегиран челик со ширина 600 мм или поголема; феросилициум; и друго.

Увоз

Увезените количини стоки во периодот јануари - март 2013 година се намалени за 10,6% во однос на периодот јануари - март претходната година, а нивната вредност изнесува 1.136,0 милиони евра, што претставува намалување за 2,5% (28,9 милиони евра) во однос на истиот период од 2012 година.

Анализирано на месечно ниво, во март 2013 година увозот бележи раст од 9,3% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на увозот во март 2013 година бележи месечен пад од 2,5%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (11,8 п.п.) врз увозот во овој месец.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-III 2012	I-III 2013	Салдо	Стапки во%
.000 Т	57,4	35,5	-21,9	-38,1
Мил. ЕУР	43,8	19,5	-24,2	-55,4
Мил. \$	57,5	25,7	-31,8	-55,3

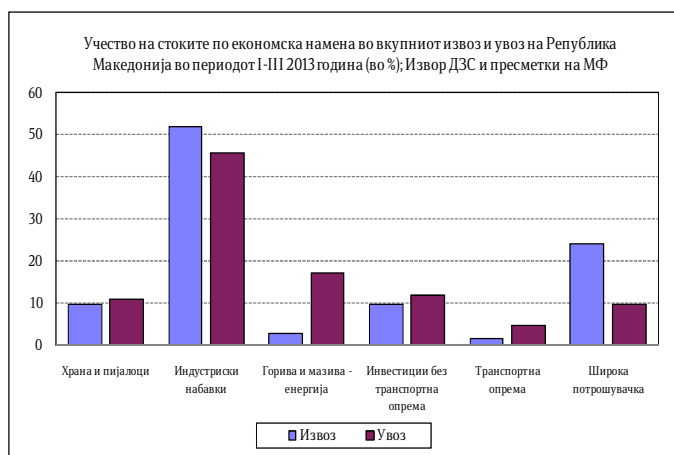
*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-III 2012	I-III 2013	Салдо	Стапки во%
.000 Т	292,6	180,6	-112,0	-38,3
Мил. ЕУР	198,7	115,7	-83,0	-41,8
Мил. \$	261,5	152,4	-109,1	-41,7

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во периодот јануари - март 2013 година, покрај нафтата отпаѓа на обоени метали; железо и челик; предиво, ткаенини и текстилни производи; друмски возила; електрична енергија; и друго.

Гледано по економска намена, во периодот јануари - март 2013 година најголемо учество во увозот имаат: стоките за индустриски набавки (45,5%), потоа следуваат горивата и мазивата (17,3%), производите за инвестиции без транспортна опрема (11,8%), храна и пијалаци (11,0%), стоките за широка потрошувачка (9,7%) и транспортната опрема (4,7%).

Извоз на хемиски производи*)				
	I-III 2012	I-III 2013	Салдо	Стапки во%
.000 Т	3,6	1,6	-2,0	-56,8
Мил. ЕУР	102,9	113,3	10,3	10,1
Мил. \$	135,2	149,6	14,4	10,6

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-III 2012	I-III 2013	Салдо	Стапки во%
.000 Т	5,3	6,5	1,3	24,0
Мил. ЕУР	17,3	19,1	1,8	10,3
Мил. \$	22,8	25,2	2,4	10,4

*)Претходни податоци

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: платина, необработена или во прав; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; електрична енергија; сурова нафта; нафтени гасови и други гасовити јагленоводороди; руди на никел и концентрати; паладиум: необработен или во прав; топло валани производи со

дебелина помала од 3 мм; премачкувачки средства (бои и лакови); амалгами; и слично.

Салдо на трговска размена

Во првите три месеци во 2013 година трговскиот дефицит се стесни за 31,3 милиони евра или 7,0% во однос на периодот јануари- март минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, стеснувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: стеснувањето на негативното салдо во размената со горива и мазива, транспортна опрема, храна и пијалаци и стоки за широка потрошувачка, додека во спротивна насока дејствуваше проширеното негативно салдо во размената со стоките за индустриски набавки и стоките за инвестиции без транспортна опрема.

Значајно е да се напомене дека од јануари 2013 година се применува ревидирана економска групација на земјите подготвена според Геономенклатурата на ЕУ-Номенклатура на земји и територии за статистика на стоковна размена на Унијата и статистика на стоковна размена помеѓу земјите-членки на Унијата.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари - март 2013 година споредено со истиот период од 2012 година, извозот бележи раст кај групациите: ЕУ 27 и ЕФТА, додека пад има кај групациите: Организација на земјите-извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан, Северноамериканска зона на слободна трговија, Организација за економска соработка на земји од Азиско-пацифичкиот регион и Заедница на независни држави. Извозот во ЕУ бележи раст од 12,9% на годишно ниво, додека кај земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 15,6%.

Во првите три месеци од 2013 година, надворешно-трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период претходната година се зголемила за 7,8%, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување од 5,0 п.п. и изнесува 62,5%. Извозот на стоки со Европската унија (ЕУ 27) во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 72,4%, а увозот на стоки со 56,3%.

Во периодот јануари - март 2013 година, 83,0% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Русија, Кина, Грција и Србија, а потоа следуваат: Турција, Швајцарија, Словенија, Индија, Романија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Босна и Херцеговина и Холандија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 71,9% од трговската размена во периодот јануари - март 2013 година е реализирана во евра, што во однос на периодот јануари - март 2012 година претставува зголемување од 3,6 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 82,7% и 65,1%, соодветно, при што

застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 4,7 п.п., додека кај увозот е зголемена за 2,7 п.п во однос на периодот јануари - март 2012 година.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-III 2012					I-III 2013					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	613,4	729.290.874	61,5016	44.852.555.644	62,4	659,6	739.002.058	61,6552	45.563.319.656	65,1	9.711.183	1,3
УСД	884,5	467.733.848	46,5718	21.783.207.244	30,3	679,1	332.320.305	47,5128	15.789.468.186	22,6	-135.413.543	-29,0
ГБП	0,8	58.965.878	73,6944	4.345.454.971	6,0	0,7	117.181.494	71,7134	8.403.483.355	12,0	58.215.616	98,7
ЕУР+УСД+ГБП	1.498,7			70.981.217.859	92,7	1.339,4			69.756.271.198	99,7		
вк извоз:	1.500,8			71.858.782.348	100,0	1.341,6			69.946.521.768	100,0		-2,7

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

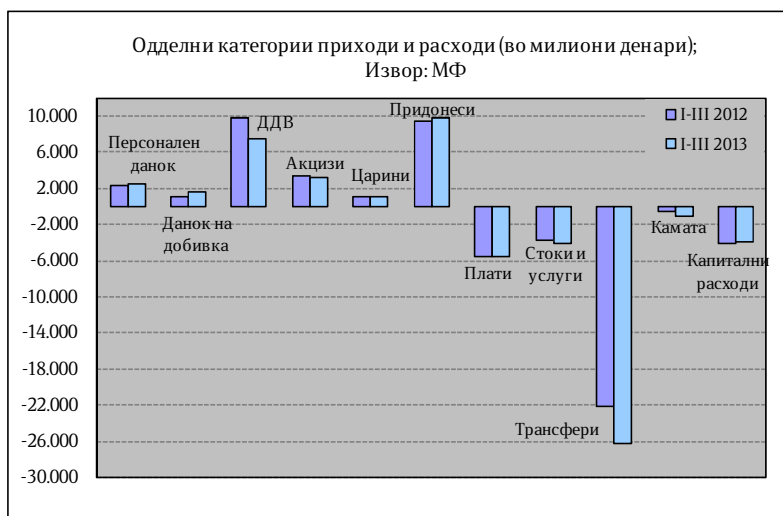
3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во периодот јануари- март 2013 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 29.929 милиони денари, односно 6,1% од БДП, што претставува помало остварување за 5,9% во однос на 2012 година.

Даночните приходи за првите три месеци изнесуваа 16.507 милиони денари, односно 3,4% од БДП и во однос на истиот период од 2012 година се намалени за 9,4%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 7.441 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во овој месец е

доминантно и изнесува 45,1%. Акцизите се остварени во износ од 3.168 милиони денари (учество од 19,2% во даночните приходи). Така, од овие два данока остварени се приходи од 10.609 милиони денари, односно 64,3% од вкупните даночни приходи (2,2% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 14.113 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 6.673 милиони денари (бруто наплатата е пониска за 3,9%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 36,5% споредено со истиот период од 2012 година).

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 12,9%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува раст од 14,2%, учеството на ДДВ донациите е незначително (0,8%) и забележува поголемо остварување за 76,3%. Набљудувано по одделни категории даноци, приходите

од персоналниот данок изнесуваа 2.436 милиони денари и се зголемени за 6,0% на годишна основа, при што околу $\frac{3}{4}$, односно 68,8% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања. Споредено со истиот период во 2012 година, приходите од данокот од добивка во износ од 1.617 милиони денари забележаа раст од 67,7%, што главно е резултат на данокот наплатен по основ на исплатени дивиденда и друга распределба од добивката и на задржан данок платен на странски правни лица. Приходите од ДДВ забележаа пад од 24,1%, додека акцизите забележаа пад, односно помало остварување за 6,8%. Приходите од царина изнесуваа 1.015 милиони денари и забележаа зголемување од 8,9%.

Неданочните приходи беа остварени во износ од 2.613 милиони денари и во однос на истиот период од 2012 година беа намалени за 6,1% (во овие приходи се приходите од административни такси, патарини и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, изнесуваа 299 милиони денари, што претставува намалување од 59,9% во однос на истиот период од претходната година.

Социјалните придонеси од плати се остварени во износ од 9.720 милиони денари, што е повеќе за 2,9% споредено со истиот период од 2012 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување од 2,5%, кај придонесите за вработување од 2,7%, додека придонесите за здравствено осигурување забележаа зголемување од 3,8%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари-март 2013 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 41.350 милиони денари, односно 8,4% од БДП, што е повеќе за 13,8% во однос на 2012 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 37.305 милиони денари учествуваа со 90,2% (со учество од 7,6% во БДП) и се зголемени за 16,2% во однос на истиот период од 2012 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 26.415 милиони денари (5,4% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 5.618 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 13,6% и во однос на 2012 година се намалени за 1,1%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 4.109 милиони денари и споредено со истиот период од 2012 година се зголемени за 9,9%.

Трансферите забележаа зголемување од 19,2% споредено со истиот период од 2012 година и истите учествуваа со 63,9% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 17.934 милиони денари, забележаа раст од 5,4% и учествуваа со 43,4% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 10.958 милиони денари и зголемување од 8,5%.

споредено со истиот период од 2012 година. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 20,0%, односно забележаа зголемување од 67,2%, споредено со истиот период од 2012 година. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 3.614 милиони денари, беа реализирани за 7,7% повеќе во однос на првите три месеци претходната година.

Каматите се реализирани во износ од 1.163 милиони денари, што е за 2,2 пати повеќе во споредба со истиот период од 2012 година. Ваквото зголемување е претежно поради исплатата на доспеаните обврски за камати од задолжување во странство. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 28,5%, додека за странство беа зголемени речиси за 3 пати.

Во анализираниот период средствата за капиталните расходи беа реализирани во износ од 4.045 милиони денари (0,8% учество во БДП).

Буџетско салдо

Во првите три месеци од 2013 година во Буџетот на Република Македонија е остварен дефицит од 11.421 милиони денари, што претставува 2,3% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет изнесува 10.763 милиони денари и претставува 2,2% од БДП.

4. Социјален сектор

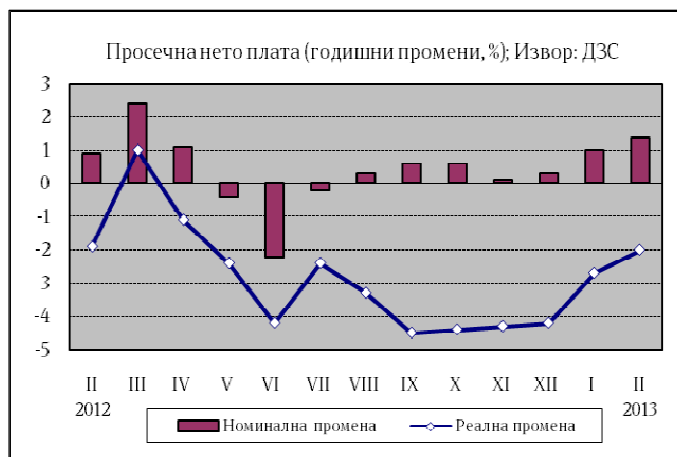
Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во февруари 2013 година изнесува 31.644 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 20.910 денари.

На месечна основа, во февруари 2013 година просечната бруто плата бележи номинален пад од 1,4%, додека реално истата е пониска за 1,6%. Просечната нето плата номинално беше пониска за 1,3%, додека реално истата бележи пад од 1,5%.

Во февруари 2013 година во однос на февруари 2013

година, просечната бруто плата бележи номинален раст од 1,3%, додека реално истата е пониска за 2,1%. Просечната нето плата номинално е повисока за 1,4%, додека реално истата бележи пад од 2,0%.

Кумулативно, во периодот јануари-февруари 2013 година во однос на истиот период од минатата година просечните бруто и нето плата бележат номинален раст од 1,2%, додека реално истите се пониски за 2,4%.

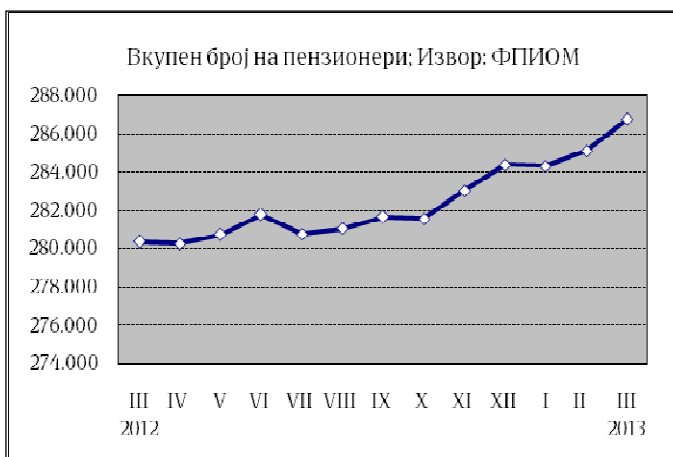
Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во февруари 2013 година во однос на февруари 2012 година е забележан во дејностите Градежништво (9,4% бруто плата и 10,6% нето плата), Информации и комуникации (7,2% бруто плата и 7,7% нето плата) и Транспорт и складирање (6,9% бруто плата и 7,0% нето плата).

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во февруари 2013 година во однос на јануари 2013 година е забележан во дејностите Информации и комуникации (7,1% бруто плата и 8,2% нето плата) и Транспорт и складирање (3,3% бруто плата и 2,6% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во февруари 2013 година изнесува 2,3%, и е понизок за 0,4 п.п. во однос на истиот месец од претходната година, а во однос на јануари 2013 година е поголем за 0,3 п.п.

Пензии

Во март 2013 година во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување евидентирани се 286.741 пензионери, што претставува зголемување од 2,3% во однос на истиот месец од 2012 година. Во однос на февруари 2013 година бројот на корисници на пензија е поголем за 1.626 лица. Од вкупниот број пензионери 57,3% се корисници на старосна пензија, 26,9% на семејна пензија и 15,9% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во март 2013 година потрошени се 3.333,86 милиони денари, што претставува 53,9% од вкупните социјални трансфери¹.

Просечната пензија во март 2013 година изнесува 11.881 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 10,4%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во февруари 2013 година (последни расположливи податоци) изнесува 54,7%.

¹ Категоријата социјални трансфери ги опфаќа пензиите, паричниот надоместок во случај на невработеност, социјалната помош и расходите за здравствена заштита.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

Во март 2013 година примарните пари² забележаа засилен годишен раст од 13,3% (4,8% минатиот месец), во услови на интензивираан раст на готовите пари во оптек од 15,8% и на вкупните ликвидни средства на банките од 11,3%.

На месечна основа, примарните пари забележаа раст од 4,3%, воден од растот на готовите пари во оптек од 10,2%. Вкупната ликвидност на банките се зголеми за 0,1% во однос на претходниот месец.

Имајќи ги предвид најновите макроекономски, пазарни и финансиски показатели, Народната банка на Република Македонија одлучи максималната каматна стапка на благајничките записи и во март да се задржи на нивото од 3,5%.

Депозитен потенцијал

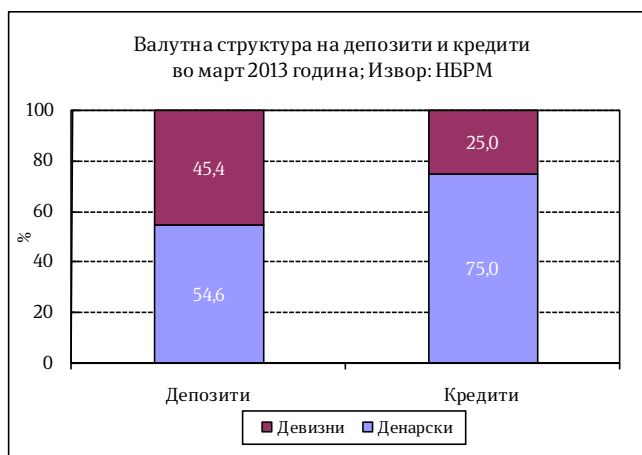
Вкупниот депозитен потенцијал на банките³ во март 2013 година се намали за 0,1% на месечна основа, како резултат на падот на депозитите на приватните претпријатија од 4,5%. Од друга страна, депозитите на домаќинствата се зголемија за 0,9%. Од аспект на валутата, депозитите во домашна валута забележаа забавен раст од 0,2%, додека девизните се намалија за 0,5%.

На годишна основа, вкупните депозити во март 2013 година остварија забавен раст од 4,6%, наспроти растот од 5,6% во февруари 2013 година. Од аспект на секторот, растот на вкупните депозити е воден од депозитите на домаќинствата кои бележат засилен раст од 7,2%, додека депозитите на претпријатијата регистрираа годишен пад од 4,6%.

Од аспект на валутата, во март 2013 година се забележува раст на депозитите во домашна и во странска валута, од 8,2% и 0,6%, соодветно. Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 28,6%, а краткорочните депозити се намалија за 4%.

Кредити на банките

Во март 2013 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,7%. Од аспект на валутната структура

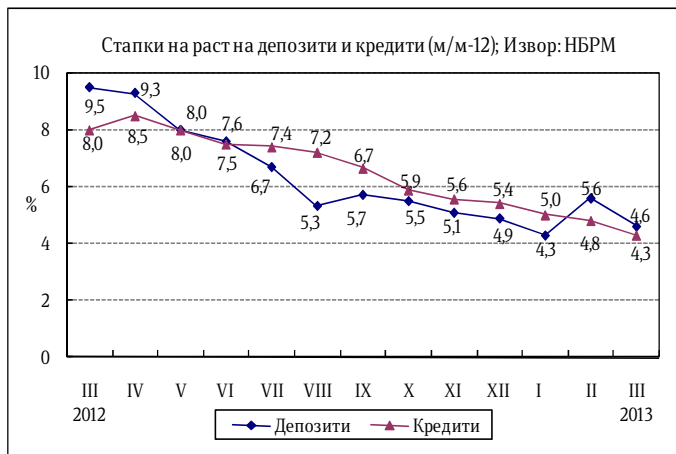

² Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

³ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата.

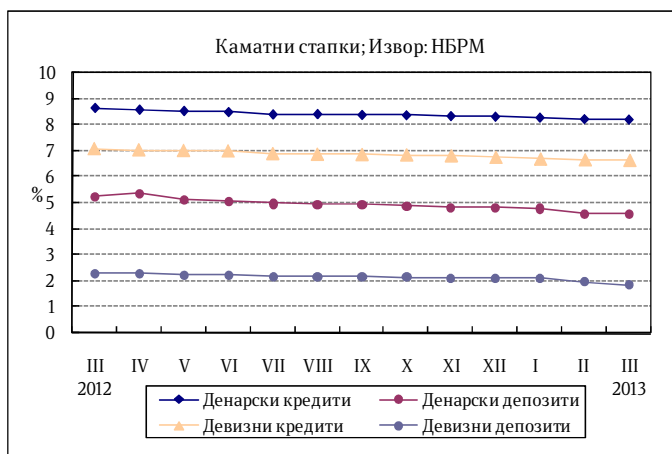
девизните кредити забележаа засилен раст од 1,5% додека кредитите во домашна валута се зголемија за 0,4%. Во однос на претходниот месец, кредитите кон приватните претпријатија бележат раст од 0,7% додека кредитите кон домаќинствата се повисоки за 0,5%.

На годишна основа, растот на вкупните кредити продолжи да забавува и во март изнесува 4,3% (наспроти 4,8% во февруари). Според валутата, новото кредитирање е целосно во домашна валута. Имено, кредитите во домашна валута се зголемија за 7,8%, додека оние во странска валута бележат пад од 5%. Анализирани според секторот, кредитите кон претпријатијата регистрираа раст од 2,4%, додека кредитите на домаќинствата се зголемија за 6,7%. Од аспект на рочноста, пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 1,8%, додека краткорочните кредити се повисоки за 3,5%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во март 2013 година, вкупната каматна стапка на кредитите изнесува 7,8%, како и во претходниот месец, додека во однос на истиот месец од 2012 година таа е пониска за 0,4 п.п. Каматната стапка на денарските кредити се задржа на нивото од 8,2%, додека каматната стапка на девизните кредити се намали на 6,6% од 6,7% минатиот месец.

На месечно ниво, вкупната каматна стапка на депозитите е непроменета и изнесува 3,1%, при што каматните стапки на денарските и девизните депозити изнесуваат 4,6% и 1,9%, соодветно.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на март 2013 година изнесуваа 2.230,4 милиони евра и во однос на претходниот месец се пониски за 13,8 милиони евра, додека во однос на март 2012 година се повисоки за 162,5 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвија:

Ана Николова

Ангела Васовска

Анета Дудеска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Контролира: Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрува: Јордан Трајковски

Скопје, мај 2013 година